

YARGITAY

9. HUKUK DAİRESİ

Esas No.	2017/25460
Karar No.	2017/15542
Tarihi:	12.10.2017

İlgili Kanun / Madde

6356 S. TİSSK/53

- **YORUM DAVASI**
- **SOSYAL HAK NİTELİĞİNDEKİ ÖDEMELERDE FİİLİ ÇALIŞMA KOŞULUNUN ARANAMAYACAĞI**
- **YAKACAK YARDIMI BAYRAM YARDIMI GİBİ SOSYAL HAKLARDA ÜCRETSİZ İZİNDE OLAN GÜNLERİN KISTELYEVME TABİ TUTULAMAYACAĞI**
- **HER İKİSİ AYNI İŞYERİNDE SENDİKALI ÇALIŞAN EŞLERİN ÇOCUK YARDIMINDAN AYRI AYRI YARALANMALARININ GEREKMESİ**

• **ÖZETİ** Davacı taraf işyerinde karı koca çalışan personelin her biri için mi çocuk yardımı yapılacağını yoksa aile nezdinde bir kez mi çocuk parası ödeneceği hususunun açıklığa kavuşturulmasını istemiştir. Söz konusu toplu iş sözleşmesi hükmünde sendika üyesi işçilere üç çocukla sınırlı olmak üzere her bir çocuk için 25 TL çocuk yardımı yapılacağı düzenlenmiş olup, karı koca olarak çalışan personelin her ikisine de ayrı ayrı çocuk yardımı yapılması gerektiği şeklinde yorumlanmalıdır

Toplu İş Sözleşmesinde yakacak yardımının sendika üyesi işçilere her ay yapılacağı açıklanmış, bayram harçlığının ise sendika üyesi işçiye Ramazan ve Kurban Bayramlarından önce yapılan bir ödeme olduğu görülmektedir. Söz konusu ödemelerin niteliğinin sosyal yardım olduğu, bunların fiilen çalışmaya bağlı olmadığı, sözleşmenin askıda olduğu ücretsiz izinde geçen süre yönünden kıstelyevme tabi tutulamayacağı kabul edilmelidir. Hükmün bu şekilde

yorumlanması gerekirken yazılı şekilde yorumlanması hatalıdır.

DAVA : Davacı, yürütmenin durdurulmasına, TİS'de idare ile anlaşılamayan maddelerin yorumlanmasına karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkemece, davanın reddine karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı davacı avukatı istinaf başvurusunda bulunmuştur.

... Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi davacı avukatının istinaf başvurusunu kabul etmiştir.

... Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi'nin kararı süresi içinde taraflar avukatları tarafından temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

A) Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davacı şirket Kamu İhale Kurumu kapsamında Malzemesiz Genel Temizlik Hizmetini 01.03.2014 -31.12.2015 tarihleri arasında girerek işi yürüttüğünü, işin devamı sırasında kamu idareleri nezdinde çalışan personeller, ilgili sendikalara üye olduğunu, sendikalar ise toplu iş sözleşmesi imzalamak için yetki aldığını, ... ve Bakanlığı ... Genel Müdürlüğünce Şirkete yazılan 08.01.2016 tarihi ve 340 sayılı "Yetki Belgesi" yazısında Hizmet İş Sendikasının işyerinde yetkili olduğu bildirildiğini, ... (... .. ve ... İşverenleri Sendikası Sendikası'ndan müvekkili şirkete gönderilen 01.02.2016 tarih ve 2016/423 sayılı yazıda "Yetki Belgesinin alındığı tarihte ihale sözleşmesinin süresinin bitimine 1 yıldan az süre kalmış olması nedeni ile 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmeleri Kanununun 35. Maddesinin 2. Fıkrası gereğince, Sendikaları tarafından toplu iş sözleşmesi yapma imkânının bulunmadığı bildirildiği, yetkilendirme kabul edilmediğinden, şirketi toplu iş sözleşmesi prosedürünün hiçbir aşamasında katılmadığı, müvekkilinin kamu idaresinin personellerini çalıştıran bir alt işverendir ve şartname harici bir ödeme yapabilmesinin imkanı bulunduğunu, ... başvurusu üzerine Yüksek Hakem Kurulu Başkanlığının konu ile ilgili 06.06.2016 tarihi ve E2016/536, K2016/618 sayılı kararının gönderildiğini, karara muhalif olanlar da yukarıda arz ettiğimiz sebeplerle işin bir yıldan az olması nedeniyle toplu iş sözleşmesini imzalamayacağını iki üyenin şerh düşüğünü (ek:5) bu konu ile ilgili olarak Yüksek Hakem Kurulu Başkanlığına yazdıkları yazıyla, işyerinde imzalanan ihale sözleşmesi süresinin 31.12.2015 tarihinde sona erdiğini ve bu nedenle konu hakkında şirketin herhangi bir sorumluluğu ve yetkisinin bulunmadığının bildirildiğini belirterek davaya konu Yüksek Hakem Kurulu Başkanlığının 06.06.2016 tarihi ve L2016/536, K2016/618 sayılı kararının yürütmesinin durdurulmasına, ayrıca toplu iş sözleşmesinde idare ile anlaşılamayan maddeler bulunduğunu bu nedenle bir kısım fark ücretlerin ödenmediğini, Toplu İş Sözleşmesinin 27. maddesinin a i, 27. maddesinin e ve 28 maddesinin b bentlerinde yer alan çocuk yardımı, yakacak yardımı ve bayram harçlığı ile ilgili düzenlemeler ile 31. madde yer alan ücret zammına ilişkin hükmün yorumlanması gerektiği bu hususlar netleşmediğinden ücret farklarının hesaplanmadığından hükümlerin yorumlanmasına, yargılama gideri ve ücreti vekaletin karşı tarafa tahmiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

B) Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili cevap dilekçesinde özetle; davacı tarafın iddialarının gerçeğe aykırı olduğunu, davacı tarafın hiç bir gerekçeye dayanmadan ve ihtiyati tedbir niteliğinde olan yürütmenin durdurulması talebinin reddinin gerektiğini, davacı tarafın iddialarının muhattapı ... ve bakanlığı ile Maliye Bakanlığı olduğunu, davacı tarafın muhattabının davalı sendika olmadığını, davacı şirketin sahibi olduğu iş yerine ilişkin toplu iş sözleşmesinin Yüksek Hakem Kurulunun 06/06/2016 tarih ve 2016/536 E 2016/618 K

sayılı kararı ile imzalandığını bu nedenle haksız ve yersiz açılan davanın reddi ile yargılama giderleri ile vekalet ücretinin davacı tarafa yükletilmesine karar verilmesini talep ve beyan etmiştir.

C) İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

İlk derece mahkemesince Yüksek Hakem Kurulu kararlarının kesin olduğu ve Toplu İş Sözleşmesi hükmünde olduğu, ancak bu karar yönünden yorum davasının açılmasının mümkün olduğu, davacı tarafça yorumlanması istenen hükümlerin açık olduğu, yorum davası şartlarının oluşmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

D) İstinaf:

Karara karşı davacı istinaf kanun yoluna başvurmuştur.

E) Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti:

Bölge Adliye Mahkemesince yorum davasının yetkili mahkemede açıldığı, Yüksek Hakem Kurulu kararının ne şekilde yorumlanması gerektiği konusunda tarafların açık istinaf talebi olmadığından mahkemenin gerekçesinde yer alan yorumun taraflar açısından usulü kazanılmış hak teşkil ettiği kabul gördüğü bu nedenle işin esası yönünden inceleme yapılmadığı, ilk derece mahkemesinin kabulünün hüküm haline getirildiği fakat ilk derece mahkemesi gerekçesinde davacının talebinin yorumlanarak değerlendirme yapılırken sonuç kısmında ret kararı verilmesinin hatalı görüldüğü gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesinin kararının kaldırılmasına karar verilmiştir.

F) Temyiz:

Kararı taraflar temyiz etmiştir.

G) Gerekçe:

Öncelikle Bölge Adliye Mahkemesince ilk derece mahkemesinin gerekçesinde belirttiği yorumun taraflar açısından usulü kazanılmış hak teşkil ettiği kanısına varılmışsa da, davacının açtığı davanın ilk derece mahkemesince reddedildiği ve karara karşı davacının istinaf kanun yoluna başvurduğu bu açıdan henüz usulü kazanılmış hakkın söz konusu olamayacağı açıktır. Bölge adliye mahkemesinin gerekçesinde yer alan bu husus yanılığlı değerlendirmeye dayalıdır.

Davacı, davalı sendika ile Yüksek Hakem Kurulu kararıyla bağitlanan 15.02.2015-14.02.2016 yürürlük tarihli toplu iş sözleşmesinin 27. maddesinin A bendinde yer alan "Çocuk Yardımı", aynı maddenin E bendinde yer alan "Yakacak Yardımı" ve 28. maddenin B bendinde yer alan "Bayram Harçlığı" düzenlemelerin 6356 sayılı Kanun'un 53. Maddesi uyarınca yorumlanmasını talep etmiştir.

Toplu İş Sözleşmesinin 27. maddesinin A bendinde yer alan "Çocuk Yardımı" ile ilgili düzenleme şu şekildedir: "Sendika üyesi işçilere, üç çocukla sınırlı olmak üzere her bir çocuk için her ay 25.-(yirmibeş)TL çocuk yardımı yapılır."

Davacı taraf işyerinde karı koca çalışan personelin her biri için mi çocuk yardımı yapılacağını yoksa aile nezdinde bir kez mi çocuk parası ödeneceği hususunun açıklığa kavuşturulmasını istemiştir. Söz konusu toplu iş sözleşmesi hükmünde sendika üyesi işçilere üç çocukla sınırlı olmak üzere her bir çocuk için 25 TL çocuk yardımı yapılacağı düzenlenmiş olup, karı koca olarak çalışan personelin her ikisine de ayrı ayrı çocuk yardımı yapılması gerektiği şeklinde yorumlanmalıdır. Nitekim temyize konu kararda da bu husus bu şekilde yorumlanmış olup tarafların bu yoruma karşı bir temyiz itirazları da bulunmamaktadır.

Yorumlanması istenen Toplu İş Sözleşmesinin 27. maddesinin E bendinde yer alan "Yakacak Yardımı" yardımı ile ilgili düzenleme şu şekildedir: "Sendika üyesi işçilere her ay 30.-(otuz)TL yakacak yardımı ödenir." 28. maddenin B bendinde yer alan "Bayram Harçlığı" ile ilgili düzenleme ise şu şekildedir: "İşverence işyerlerinde çalışan taraf sendika üyesi işçilere Ramazan ve Kurban Bayramlarından önce 75.-(yetmişbeş)'er TL bayram harçlığı ödenir."

Davacı taraf bu yardımlar için işçi ay içinde veya yıl içinde dönem dönem ücretsiz izin almışsa ödemenin tamamının yapılıp yapılmayacağı yoksa çalışılmayan dönemler oranlanarak mahsup edildikten sonra mı ödeme yapılacağını açıklığa kavuşturulmasını talep etmektedir. İlk derece mahkemesi karar gerekçesinde 4857 sayılı İş Kanunu'nun 66. maddesinden yola çıkarak, 66. maddede ücretsiz iznin çalışılan süre olarak sayılmadığından çalışılan süreler yönünden kistelyevm uygulanması gerektiğini

belirtmiştir. Bölge Adliye Mahkemesi hükmünde ise bu yardımlar yönünden ay içinde veya yıl içinde çalışılan süreler yönünden kıstelyevm usulü söz konusu yakacak ve bayram yardımlarının ödenmesi gerektiği şeklinde yorumlanmasını kabul etmiştir. Ancak temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararında yer alan "çalışılan süreler" deyimini belirsiz nitelikte olup, işçi ücretli izin veya ... raporu kullandığında da bu ödemelerin yapılması gerekip gerekmediği konusunda duraksamaya neden olacaktır. Nitekim davacının talebi de yalnızca ücretsiz izin durumuna ilişkindir. Ücretsiz izin kullanan işçiye ücretsiz izinde geçen süre için bu ödemelerin yapılması gerekip gerekmediğinin açıklığa kavuşturulması istenmektedir.

Toplu İş Sözleşmesinde yakacak yardımının sendika üyesi işçilere her ay yapılacağı açıklanmış, bayram harçlığının ise sendika üyesi işçiye Ramazan ve Kurban Bayramlarından önce yapılan bir ödeme olduğu görülmektedir. Söz konusu ödemelerin niteliğinin sosyal yardım olduğu, bunların fiilen çalışmaya bağlı olmadığı, sözleşmenin askıda olduğu ücretsiz izinde geçen süre yönünden kıstelyevme tabi tutulamayacağı kabul edilmelidir. Hükmün bu şekilde yorumlanması gerekirken yazılı şekilde yorumlanması hatalıdır.

Yorumlanması istenen ücret zammına ilişkin Toplu İş Sözleşmesi'nin 31. maddesi şu şekildedir: "15.02.2015-30.06.2015 Tarihleri Arası Ücret Zammı:

İşçilerin 01.05.2015 tarihi itibarıyla almakta oldukları günlük çıplak ücretlerine seyyanen 4.-(dört)TL zam yapılmıştır.

01.07.2015-31.12.2015 Tarihleri Arası Ücret Zammı:

İşçilerin 30.06.2015 tarihinde almakta oldukları günlük çıplak ücretlerine 01.07.2015 tarihinden itibaren seyyanen 4.-(dört)TL zam yapılmıştır.

01.01.2016-14.02.2016 Tarihleri Arası Ücret Zammı:

İşçilerin 01.01.2016 tarihi itibarıyla almakta oldukları günlük çıplak ücretlerine %1 (yüzde bir) oranında zam yapılmıştır."

Davacı taraf dönem aralıkları belirlenen ücret fark zammında ilk dönemde verilen fark bir sonraki döneme eklenerek mi yoksa her dönem çıplak ücret üzerinden mi hesaplanacağı son dönemdeki %1'lik artışın hangi ücret üzerinden yapılacağına açıklığa kavuşturulmasını istemektedir. Bölge Adliye Mahkemesi 01.05.2015 tarihi itibarıyla günlük ücrete 4,00 TL zam yapılması, bu şekilde belirlenen ücrete 30.06.2015 tarihi itibarıyla 4,00 TL daha seyyanen zam yapılmak suretiyle 01.01.2016 tarihinde alması gereken ücret bulunmak suretiyle bu ücret üzerinden %1 zam yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Toplu İş Sözleşmesi hükmünde 15.02.2015-30.06.2015 arası için işçilerin 01.05.2015 tarihi itibarıyla almakta oldukları günlük çıplak ücretlerine 4 TL zam yapılacağı kararlaştırılmış olup 01.05.2015 tarihinde aldıkları ücret en az asgari ücret seviyesinde olacağından bir sorunla karşılaşılmayacağından bu nedenle 01.05.2015 tarihi itibarıyla aldıkları günlük çıplak ücretlerine seyyanen 4 TL zam yapılacaktır. Bundan sonra Toplu İş Sözleşmesi hükmünde 01.07.2015-31.12.2015 arası dönem için 30.06.2015 tarihinde alınan günlük ücrete seyyanen 4 TL zam yapılacağı kararlaştırılmıştır. Ancak asgari ücretle çalışan işçi açısından 01.07.2015 tarihinden itibaren geçerli olan asgari ücret seviyesinin dikkate alınması gerekir. Bir başka anlatımla seyyanen yapılan zamlar sonucunda oluşan ücret 01.07.2015 tarihinden itibaren uygulanacak olan asgari ücretin altında kalabilir. Bu nedenle eğer işçiye seyyanen yapılan zamlar sonrası oluşan günlük ücret 01.07.2015 tarihinden itibaren uygulanan günlük asgari ücretin altında kalıyorsa 01.07.2015 tarihinden itibaren günlük asgari ücret dikkate alınmalı 01.01.2016-14.02.2016 arası dönem için %1 oranında zam bunun üzerine yapılmalıdır. Ancak yine bu yapılırken 01.01.2016 tarihinden geçerli asgari ücretin dikkate alınarak yapılan %1'lik artış 01.01.2016 tarihinde geçerli asgari ücretin altında kalıyorsa 01.01.2016 tarihinde geçerli asgari ücretin üzerine %1'lik zam uygulanmak suretiyle artışın yapılması gerektiği şeklinde yorumlanmalıdır. Temyiz olunan kararda asgari ücretin seyyanen uygulanan zamlar sonucu oluşan ücretten fazla olma olasılığı gözden kaçırılmış olup karar bu yönüyle hatalıdır.

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 53/1 maddesi uyarınca Dairemizce aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.

HÜKÜM:

Yukarıda açıklanan gerekçe ile;

1- ... Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi'nin 06.07.2017 Tarih, 2017/2014 Esas, 2017/1380 Karar sayılı kararının BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA,

2- Toplu iş sözleşmesinin 27. maddesinin A bendinde düzenlenen "Çocuk Yardımı" ile ilgili olarak karı koca olarak çalışan personelin her ikisinin de sendikalı olması durumunda her ikisi yönünden ayrı ayrı çocuk yardımı yapılacağı şeklinde yorumlanması gerektiğinin TESPİTİNE,

3- Toplu iş sözleşmesinin 27. maddesinin E bendinde yer alan yakacak yardımı ve 28. Maddesinin B bendinde yer alan bayram harçlığı yönünden işçinin ay içinde veya yıl içinde dönem dönem ücretsiz izin alması durumunda bu alacakların niteliği itibarıyla kıstelyevme tabi tutulamayacağı şeklinde yorumlanması gerektiğinin TESPİTİNE,

4- Toplu iş sözleşmesinin 31. maddesinde yer alan ücret zammıyla ilgili düzenlemenin 01.05.2015 tarihi itibarıyla günlük ücrete 4,00 TL zam yapılması, bu şekilde belirlenen günlük ücrete 4,00 TL daha seyyanen zam yapılması suretiyle 01.07.2015-31.12.2015 arası dönem için uygulanacak günlük ücretin bulunması ancak bu yapılırken 01.07.2015-31.12.2015 arası uygulanacak asgari ücretin dikkate alınarak, seyyanen yapılan zamlar sonucu ortaya çıkan günlük ücret, günlük asgari ücretin altında kalıyorsa günlük asgari ücretin dikkate alınması, 01.01.2016-14.02.2016 arası dönem için %1 oranında zammın bunun üzerine yapılması ancak bu yapılırken 01.01.2016 tarihinden itibaren geçerli günlük asgari ücretin dikkate alınarak yapılan %1'lik zam 01.01.2016 tarihinde geçerli günlük asgari ücretin altında kalıyorsa 01.01.2016 tarihinden geçerli günlük asgari ücrete %1'lik zam uygulanmak suretiyle artışın yapılacağı şeklinde yorumlanması gerektiğinin TESPİTİNE,

5- Davacının yaptığı 114,90 TL yargılama giderinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine, davacı kendisini vekille temsil ettirdiğinden 1.980 TL ücreti vekaletin davalıdan alınarak davacıya verilmesine,

6- Peşin alınan temyiz harcının isteği halinde ilgililere iadesine,

7- Dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

Kesin olarak 12.10.2017 günü oybirliği ile karar verildi.